

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hantering av avgifter för flygtrafiktjänster; (konsoliderad elektronisk utgåva)

TSFS 2020:44

Konsoliderad elektronisk
utgåva

beslutade den 25 maj 2020. Ändringar införda t.o.m. 2025:31.

LUFTFART

Den konsoliderade elektroniska utgåvan kan innehålla fel. Observera därför att det alltid är den tryckta utgåvan som gäller.

Serie ANS

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter utgör ett komplement till

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004 av den 10 mars 2004 om ramen för inrättande av det gemensamma europeiska luftrummet,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 550/2004 av den 10 mars 2004 om tillhandahållande av flygtrafiktjänster inom det gemensamma europeiska luftrummet,

3. kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/317 av den 11 februari om inrättande av ett prestations- och avgiftssystem i det gemensamma europeiska luftrummet och om upphävande av genomförandeförordningarna (EU) nr 390/2013 och (EU) nr 391/2013, och

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2803 av den 23 oktober 2024 om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet. (TSFS 2025:31)

1 a § Dessa föreskrifter ska tillämpas av de leverantörer av flygtrafiktjänster och flygräddningstjänst som omfattas av förordningarna i 1 §.

Förordning (EU) 2019/ 317 samt dessa föreskrifter ska endast tillämpas på terminaltjänster som tillhandahålls på flygplatser med 80 000 IFR-rörelser eller mer per år. (TSFS 2025:31)

Definitioner och förkortningar

2 § I dessa föreskrifter avses med

*alarmerings-
tjänst*

detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,

ATS-flygväg

(Air Traffic Services-flygväg) angiven flygväg som upprättats för att kanalisera flygtrafik där så behövs för att tillhandahålla *flygtrafikledningstjänst*,

<i>avgiftszon för undervägsavgifter</i>	detsamma som i förordning (EU) 2019/317,
<i>CNS-kostnader</i>	kostnader för kommunikations-, navigations- och övervakningstjänster avseende flygtrafiktjänster,
<i>enhetsavgift</i>	avgift som tillämpas i en avgiftszon,
<i>FAP</i>	(Final Approach Point) punkt som markerar början på den slutliga delen av en instrumentinflygning med glidbana från instrumentlandningssystem,
<i>fastställd kostnad</i>	kostnad som fastställts av medlemsstaterna enligt artikel 15.2 a i förordning (EG) nr 550/2004,
<i>flygbriefingtjänst</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>flyginformationstjänst (FIS)</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>flyginformationstjänst för flygplats (AFIS)</i>	flyginformationstjänst för flygplatstrafik, som tillhandahålls av en utnämnd leverantör av flygtrafikledningstjänster,
<i>flyginformationsszon övre</i>	Flight Information Zone Upper (FIZ Upper) ett avgränsat luftrum inom vilket <i>flyginformationstjänst för flygplats</i> och <i>alarmeringstjänst</i> för flygplatstrafik tillhandahålls (tidigare benämnt TIA),
<i>flygkontrolltjänst (ATC)</i>	(Air Traffic Control Service) tjänst som tillhandahålls i syfte att 1. förebygga kollisioner a) mellan luftfartyg, och b) mellan luftfartyg och ett hinder inom manöverområdet, och 2. främja och bibehålla ett välordnat flygtrafikflöde; flygkontrolltjänst omfattar områdeskontrolltjänst, inflygningskontrolltjänst och flygplatskontrolltjänst,
<i>flygplatskontrolltjänst</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>flygräddningstjänst</i>	verksamhet med uppgift att efterforska och lokalisera saknade luftfartyg samt undsätta nödställda i Väner, Vättern, Mälaren och till havs; uppgiften innefattar även att ansvara för de insatser mot skador som behövs, när ett luftfartyg är nödställt eller när fara hotar lufttrafiken,
<i>flygtrafikledningshet</i>	(Air Traffic Services unit) flygkontrollenhet, flyginformationscentral, <i>AFIS</i> -enhet eller <i>ATS</i> -rapportplats,
<i>flygtrafikledningstjänst</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,

<i>flygtrafiktjänster</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>flygvärdertjänst</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>IFR-rörelser per år</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>kommunikations-tjänst</i>	fasta och rörliga radio- och kommunikationstjänster som möjliggör kommunikation mark/mark, luft/mark och luft/luft i syfte att utöva flygtrafiktjänster,
<i>kontrollområde</i>	(Control Area, CTA) kontrollerat luftrum som sträcker sig uppåt från en angiven, ovanför jordytan belägen gräns i höjddled,
<i>kontrollzon</i>	(Control Zone, CTR) kontrollerat luftrum som sträcker sig från jordytan upp till en angiven övre gräns,
<i>leverantör av flygtrafiktjänster</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>navigationstjänst</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>nya och befintliga investeringar</i>	detsamma som i förordning (EU) 2019/317,
<i>prestationsplan</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>referensperiod</i>	tidsperiod för vilken nationella <i>prestationsplaner</i> upprättas inom ramen för systemet med prestationsplaner enligt artikel 11.3 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004 av den 10 mars 2004 om ramen för inrättande av det gemensamma europeiska luftrummet,
<i>terminalavgifts-zon</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803,
<i>terminalkontroll</i>	enhet som utövar områdeskontrolltjänst och inflygningskontrolltjänst inom terminalområde och <i>kontrollzon</i> ,
<i>terminalområde</i>	(Terminal Control Area, TMA) <i>kontrollområde</i> upprättat för en eller flera flygplatser,
<i>undervägsavgift</i>	avgift som avser del av flygning längs <i>ATS-flygväg</i> eller bestämd färdlinje, exklusive start- och landningsfas,
<i>övervaknings-tjänst</i>	detsamma som i förordning (EU) 2024/2803.

(TSFS 2025:31)

Grundläggande bestämmelser

3 § I förordning (EU) 2019/317 finns bestämmelser om det europeiska systemet för prestationsplaner. Bestämmelserna fastställer ramverket för den svenska kostnadsbasen avseende undervägsavgifter.

I förordning (EU) 2019/317 finns även bestämmelser som ska uppfyllas av leverantörer av flygtrafiktjänst och som rör beräkning och fördelning av kostnader; dels kostnader för tillhandahållande av flygtrafiktjänst, dels för finansiering av flygtrafiktjänst genom enhetsavgifter.

Inlämning av underlag

4 § Den som har kostnader i samband med tillhandahållandet av flygtrafiktjänster ska, senast vid de tidpunkter som anges nedan eller närmast föregående vardag, som minst lämna följande underlag till Transportstyrelsen:

1. Den 1 april: utfall för föregående kalenderår i enlighet med formatet och anvisningarna i bilagorna I och VII till förordning (EU) 2019/317.

2. Senast 21 månader före en ny referensperiod: en bedömning av kostnaderna för nästa referensperiod i enlighet med formatet och anvisningarna i bilaga II och VII till förordning (EU) 2019/317.

Övrigt underlag som Transportstyrelsen efterfrågar för att kunna förbereda antagandet av eller uppföljningen av prestationsplanen ska ha inkommit senast det datum som anges i förfrågan. (TSFS 2025:31)

5 § Leverantörer av flygtrafikledningstjänst som är verksamma vid flera flygtrafikledningseenheter ska redovisa kostnadsunderlaget enligt 4 § så att kostnaderna för flygkontrolltjänst eller flyginformationstjänst för flygplats specificeras för varje enskild flygtrafikledningseenhet vid varje flygplats. Redovisningen ska göras i enlighet med formulär som distribueras av Transportstyrelsen. (TSFS 2025:31)

6 § Kostnader för leverantörer av flygtrafiktjänst som ska fördelas mellan undervägs- och terminalavgiftszon ska rapporteras så att 100 procent av kostnaden för den civila verksamheten framgår.

Har leverantören kostnader, vars fördelning inte specificeras i 7–12 §§ och som ska fördelas mellan undervägs- och terminalavgiftszon, ska kostnadsfördelningen redovisas på ett tydligt sätt.

Inlämning av investeringsunderlag

7 § Underlag för nya och befintliga investeringar ska lämnas in till Transportstyrelsen oavsett investeringarnas storlek. Kostnaderna för nya och befintliga investeringar ska specificeras enligt formulär som distribueras av Transportstyrelsen. Kostnaden för avskrivning samt kapitalkostnad ska framgå.

Kapitalkostnader

8 § Bestämmelser om fastställande av kapitalkostnadsberäkning finns i artikel 22.4 i förordning (EU) 2019/317.

Vid redovisning av avkastningskrav på eget kapital och kapitalstruktur ska redovisningen ske i enlighet med kraven i tabell 1 i bilaga VII till förordning (EU) 2019/317.

På förfrågan från Transportstyrelsen ska leverantören redogöra för de antaganden som gjorts i kapitalkostnadsberäkningen. (TSFS 2025:31)

Allmänna råd

Transportstyrelsen fastställer tak för parametrar angående risk (Beta och Specifikt riskpremietillägg) och marknadens avkastningskrav (Marknadspremie) inför varje referensperiod.

Följande formler och metoder bör användas för att fastställa den beräknade viktade kapitalkostnaden:

$$WACC = K_s * (d\%) + K_e * (e\%)$$

WACC Vägd kalkylränta

K_s Kostnad för långfristig lånefinansiering (efter skatt)

$d\%$ Andel lånefinansierat kapital

K_e Kostnad för eget kapital (Avkastningskrav på eget kapital)

$e\%$ Andel eget kapital

För fastställande av avkastningskrav på eget kapital bör nedanstående metod användas.

$$K_e (R_e) = R_f + \beta * (R_m - R_f) + SS_p$$

R_e Avkastningskrav på eget kapital

R_f Riskfri ränta

β Beta (mäter en tillgångs risk relativt marknadsrisken)

$(R_m - R_f)$ Marknadspremie (den riskpremie som generellt erfordras på aktiemarknaden utöver den riskfria räntan)

SS_p Specifikt riskpremietillägg

Fördelning av kostnader i underlaget

9 § Underlaget som ska lämnas enligt 4 § ligger till grund för fastställande av kostnader samt uppföljning. Av 10–15 §§ framgår hur kostnaderna ska fördelas mellan terminalavgiftszon respektive avgiftszon för undervägsavgifter i enlighet med artikel 22.5 i förordning (EU) 2019/317.

Allmänna råd

I artikel 22.5 i förordning (EU) 2019/317 finns bestämmelser om vilka fastställda kostnader för flygtrafiktjänster som ska ingå i kostnadsbasen för undervägsavgifterna. Endast de kostnader för flygtrafiktjänst som enligt den bestämmelsen kan ingå i kostnadsbasen bör ingå i det underlag som skickas in.

Kostnader för flygtrafikledningstjänst

10 § Kostnader för flygtrafikledningstjänst ska för respektive flygtrafikledningsenhet fördelas enligt tabell 1.

Tabell 1

Schablonmässig fördelning av kostnader för flygtrafiktjänster		
	<i>Terminalavgiftszon</i>	<i>Avgiftszon för undervägsavgift</i>
Flygplats som i huvudsak tillhandahåller flygplatskontrolltjänst och alarmeringstjänst innanför FAP	100 %	0 %
Flygplats som tillhandahåller flygtrafikledningstjänst i terminalområde med terminalkontroll som omfattar flera flygtrafikledningsenheter	40 %	60 %
Flygplats som tillhandahåller flygtrafikledningstjänst i övriga terminalområde	25 %	75 %
Flygplats som tillhandahåller flygtrafikledningstjänst i	55 %	45 %

(TSFS 2025:31)

Kostnader för inledande utbildning för personal som ska arbeta med flygtrafikledningstjänst

11 § De kostnader för inledande utbildning för personal som ska arbeta med flygtrafikledningstjänst som avser både terminaltjänst och tjänst underväg, ska fördelas enligt samma schablon som för flygtrafikledningstjänst i tabell 1 i 10 §.

Kostnader för kommunikations-, navigations- och övervakningstjänst

12 § Kostnader för kommunikations-, navigations- och övervakningstjänst ska fördelas enligt samma schablon som för flygtrafiktjänst i tabell 1 i 10 §,

under förutsättning att detta inte står i strid med artikel 22 i förordning (EU) 2019/317.

Allmänna råd

I artikel 22.5 i förordning (EU) 2019/317 finns bestämmelser om vilka fastställda kostnader för flygtrafiktjänster som ska ingå i kostnadsbasen för undervägsavgifterna. Endast de kostnader för CNS som enligt den bestämmelsen kan ingå i kostnadsbasen bör ingå i det underlag som skickas in.

12 a § Kostnader för CNS och utrustning som flygplatsen tillhandahåller för att bedriva lokal flygtrafikledningstjänst ersätts på den konkurrensutsatta marknaden endast för den som innehar flygplatscertifikatet. (TSFS 2025:31)

Kostnader för flygbriefingtjänst

13 § Alla kostnader för flygbriefingtjänst ska fördelas på avgiftszon för undervägsavgift.

Kostnader för flygvädertjänst

14 § Kostnader för flygvädertjänst ska fördelas enligt tabell 2.

Tabell 2

Kostnader för flygvädertjänst		
<i>Tjänst</i>	<i>Terminalavgiftszon</i>	<i>Avgiftszon för undervägsavgift</i>
Observationstjänst	100 %	0 %
Övervakningstjänst	0 %	100 %
Prognosttjänst, inklusive flygplatsprognoser	0 %	100 %
Delgivningstjänst	0 %	100 %

När det gäller kostnader för övrig flygvädertjänst ska den fördelas mellan terminalavgiftszonen och avgiftszonen för undervägsavgifter, beroende på vad kostnaden hänför sig till. Leverantören av flygtrafiktjänst ska kunna redogöra för fördelningen av kostnaderna.

Kostnader för flygräddningstjänst

15 § Alla kostnader för flygräddningstjänster ska fördelas på avgiftszon för undervägsavgifter.

Samråd

15 a § Bestämmelser om samråd finns i förordning (EU) 2019/317.

Vid samråden ska den leverantör av flygtrafiktjänster som begär ersättning från systemet med prestationsplaner eller som har en fastställd ersättning i prestationsplanen, medföra det material som Transportstyrelsen efterfrågar och på begäran redogöra för materialet. Leverantören ska även svara på de frågor som uppstår under samråden. (*TSFS 2025:31*)

Byte av leverantör och förändrad verksamhet

16 § Vid leverantörsbyte ska samtliga berörda leverantörer av flygtrafiktjänst lämna in kostnadsunderlag till Transportstyrelsen. Kostnaderna ska i underlaget fördelas per flygtrafikledningsenhet och flygplats, så att Transportstyrelsen kan fastställa kostnaden för flygtrafiktjänst för både den tidigare och den nya leverantören av flygtrafiktjänst. Beträffande de delar som är hänförliga till avgiftszon för undervägsavgift får inte den fastställda kostnaden för den nya leverantören av flygtrafiktjänst överskrida den tidigare leverantörens fastställda kostnad och eventuellt överskott ska återföras till systemet för undervägsavgifter.

17 § Om den som bedriver verksamhet enligt artikel 1.2 i förordning (EU) 2019/317 förändrar eller upphör med sin verksamhet, ska den utan dröjsmål informera Transportstyrelsen.

Undantag

18 § Transportstyrelsen får medge undantag från dessa föreskrifter.

TSFS 2020:44

Denna författning träder ikraft den 1 juli 2020.

TSFS 2025:31

Denna författning träder i kraft den 1 juni 2025.